

ГОД. XIII.

БРОЈ 34.

33

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

Цена за Србију:

ЗА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
НА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 "

СРЕДА 2 АВГУСТА 1895.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТИЧАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ГРАЂАНСТВУ БЕОГРАДСКОМ

Дан рођења Његовог Величанства Краља Србије,
Александра I. прославиће Београд и цела Србија на нај-
свечанији начин.

Тога ће дана бити свечано благодарење у Сабор-
ној цркви и свима другим богомольјама а увече осветље-
њем својих дома засведоче своју љубав и оданост своме
узвишеном Поглавару.

Представништво општине београдске сматра за нај-
пријатнију дужност, да ово стави до знања грађанству
Краљевске Престонице те да оно и овом приликом много-
бројним присуством на благодарењу, кићењем и осветље-
њем својих дома засведоче своју љубав и оданост своме
узвишеном Поглавару.

Од општине београдске 1. Августа 1895 год.
у Београду.

УДРУЖЕЊЕ СРПСКИХ ИНЖЕЊЕРА
и
БЕОГРАДСКИ ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

УДРУЖЕЊЕ СРП. ИНЖИЊЕРА
бр. 86.
у БЕОГРАДУ 29. ЈУНА 1895

Одбору општине вар. Београда.

Суд општине вароши Београда, под 11. т. м. АБр. 343 објавио је стечај „за грађење канализације, жељева и антрпоста, у краљевско-српској престоници Београду.“

По томе стечају тражи се пре свега, да се у року од три месеца, а то је до 11. септембра ове године, израде ПОТ ПУНИ планови за поменуте радове, а затим, да поред планова, конкуренти поднесу и план о финансирању зајма, општинскога од десет милиона динара у злату Даље, тим се стечајем тражи, да конкуренти сами поднесу техничке и опште услове, тражи се јемство страних банака у суми од једног милијуна динара у злату, као и сведоцба од признатих стручњака, којом се доказује, да је конкурент већ извршио сличне радове, бар од исте важности, као што су они који се стечајем захтевају.

Ти радови, за које је суд општине објавио поменути стечај, од толике су важности, не само по интерес општине и грађана вароши Београда, већ и по интересе целе наше техничке и грађевинске струке, да Удружење Српск. Инжињера, није могло пропустити, а да тај стечај озбиљно не проучи.

Остављајући, овом приликом, на страну остале услове, Удружење Српских Инжињера се задржава само на наведеним захтевима, и налази, да се оваквим расписивањем тога стечаја, нехотице или навалице ишло на то: да се спречи суделовање српских техничара и српских предузимача, како у изради пројекта, тако и у извршењу поменутих радова.

Тим се стечајем, нехотице или навалице игноришу српски техничари и предузимачи, јер се апелује само на стране стручњаке, стране банке и стране предузимаче.

Тим стечајем, који је, нема сумње, штампан и у листовима на страни, даје суд општински жалосну сведоцбу да или не појми важност и огромност послова, који се стечајем тражи, или, да је стечај pro forma објављен. — Ако је прво случај, онда се тиме баца веома ружна светлост на све техничаре у Србији, пошто ће сви с правом морати да мисли, према онако састављеном стечају, да у нас нема ни толико спремних техничара, који умеју бар један стечај написати саобразно савременој техничкој науци, а ако је други случај, онда би то била брука самога суда, који представља израз престоничкога гра-

ђанства, јер тада свак мора помислити, да је ствар раније са каквом групом или појединцем погођена, па се стечај расписује, тек да се форма испуни.

Удружење воле да верује, да је суд општине вароши Београда, објављивањем онога стечаја имао добре намере да дакле стечај није pro forma написан, али је не мање потпуно уверено, да је написан без много размишљања, те да самим тим срамоти српске инжињере и техн. предузимаче и наноси љагу целој општини, јер се може тумачити као несолидан, а тиме ће се учинити, да ће се сви солидни, и наши и страни техничари и предузимачи уздржати, баш кад би према року и условима, то и могуће било.

Кад би дакле онако расписани стечај остао у важности, општина би могла само грдну штету имати, и Удружење Српских Инжињера не сумњајући, да ће меродавни фактори морати и сами то увидети, обраћа им пажњу, да би се и у времену изгубило, ако би се до тога уверења дошло тек после три месеца.

Радови, за које је суд општине наведени стечај објавио, такве су природе, да се они не јављају често, те су баш с тога српски техничари и ради, да ту прилику не пропусте, већ желе да се при конкурисању за израду пројекта, огледају са страним техничарима и да покажу, да је и наша земља дорасла, да се у питањима те врсте ослони на своју снагу и да је у стању и замешнија техничка питања самостално решавати.

А да би то могло да буде, потребно је да се поменутом стечају да други облик и да се рок и начин давања у израду, из основе измени.

Узеши све то у обзир, Удружење је Српских Инжињера на редовноме свом састанку од 23. о. м. донело резолуцију, коју је част Управном Одбору Јудружења спровести у препису под .: Одбору Општинском, с молбом, да Одбору Општине вароши Београда, прихвати жеље Удружења и суду општинском нареди, да поменути стечај повуче и други објави, који би дао могућности и нашим техничарима и нашим предузимачима и нашим капиталистима, да при тим радовима конкурису.

Удружење Српских Инжињера пак, да суду општинском буде својим саветом од помоћи при решавању тако важних питања, само ако се суд обрати за то удружењу.

Подносећи Одбору општинском, ову резолуцију Удружења Српских Инжињера, Управни Одбор Удружења се нада да ће Одбор општински поклонити сву своју пажњу молби Српских инжињера и да ће представити суду општинском све штетне последице које ће неминовно наступити, не само по углед наше технике и наших предузимача, него и нарочито по углед и ин-

терес саме општине, ако се не уважи праведан захтев њихов.

На Петров дан, 1895.
у Београду

У одсуству
Председништва Удружења
Члан Управнога Одбора:
Светозар Ивачковић

Пословођ:
Милорад Рувидић

РЕЗОЛУЦИЈА

Позната је истина да свеколики културни напредак једне земље стоји у тесној вези са напретком њене технике, а овај опет, да се огледа, колико у делима технике, толико и у начину на који та дела постају.

Данас у добу, када је српско инжењерство кадро да се на своју снагу ослони и делима покаже, да је на висини модерне културе, било би за име српске просвете и српске технике стидно, када би се и најмањи технички посао предузео на извору српскога рада без главнога суделовања српских техничара.

Па ипак, ми баш данас стојимо пред једним озбиљним догађајем.

Општинска власт наше престонице, која је позвана да свима општинама наше отаџбине предњачи чистим делима патриотизма у сваком погледу, спрема једно дело, које је кадро ударити жиг срама српском инжењерству и српској извршној техничци.

На име, у стечају који је општински суд вароши Београда расписао 11. Јуна о, г. АБр. 3445. за радове на кеј, канализацији и антрапотима у Београду, општинска власт српске престонице:

1. Перхоресцира правило практиковано свуде у културном свету, по коме се пре извршења великих, техничких радова, јавном утакмицом у изради пројекта даје прилика инжењерима, да својим радом и иекуством притечну отаџбини у помоћ;

2. Онаквим расписивањем стечаја показује: да се или навалице иде на руку некој групи, са којом је већ раније преговор вођен и уговорено и грађење и финансирање, те се стечај само pro forma расписује, или да општина није на чисто ни са обимом израде пројекта, нити са важножу објекта који се у израду дају;

3. Противу јасних прописа законских, власт општинска обилази Грађевински Савет, одбацијући један пројект кеја, који је Грађевински Савет одобрио, и не тражећи од њега санкцију оне замисли о том кеју, коју је општинска власт усвојила, по препоруци једнога страног стручњака;

4. Самовласним натуривањам оцене неких „признатих стручњака“, којом се има доказати, да је конкурент извршио сличне радове од исте важности, и спајањем техничких радова са ефектуирањем општинскога зајма, општински суд јасно испољује тенденцију, да српским предузимачима пресече пут конкурисању у тим

радовима и на тај начин иде директно противу интереса многих грађана општине, па дакле и противу саме општине;

5. Тиме што целоме стечају даје основицу узету и у једном извештају тројице странаца, где се прећутно, дакле као оригинално, износе мисли, које су већ раније изнесене у једном извештају српских инжењера, упућеном одбору београдске општине још у 1892. год., општина престонице чини очигледну неправду светломе имену српскога инжињерства;

Удружење Српских Инђињера, као носилац српске технике и тиме и српске културе, свечано подиже свој глас у име српскога инђињерства и српске извршије технике, противу оваквога несмишљеног и пошире интересе отаџбине штетнога поступка општинског суда српске престонице, пошто се њиме очигледно смера спречити српском техничару и предузимачу, приступ, на извор Србиновог рада, и пошто се на тај начин отварају врата страној, несавесној спекулацији.

Удружење Српских Инђињера упућује апел на господина Министра Грађевина и на општински Одбор престонице, да овоме злу, које општински суд спрема српској земљи и поразу који грози имену српске технике, достојно стане на пут тиме, што би онај штетоносни и нечасни стечај поширио и суд општински упутио у границе закона и патриотске увиђавности, те да се на тај начин даде знак, да на узвишењим местима: највише власти српскога грађевинства и престоничкога одбора, није још утрнула српска свест, нити је родољубље помућено

Бр. 23.

у Београду, 23. Јуна 1895.

За председника удружења
подпредседник:

Тоша Селесковић с. р.

Пословођ:

Милорад Рувидић с. р.

Чланови одбора:

Н. И. Стаменковић с. р.

Чланови удружења:

овлашћени од склапа, да резолу-

цију потпишу:

В. Тодоровић с. р.

Ј. Станковић с. р.

В. Н. Вуловић с. р.

Светозар Ивачковић с. р.

Н. Манојловић с. р.

Миша Николић с. р.

Јован Смедеревац с. р.

ОДГОВОР ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Господо одборници.

Чули сте резолуцију инђињерског удружења као и акт, којим се вами, господо одборници, спроводи поменута резолуција. Чули сте, господо, оптужбу, која се резолуцијом и спроводним актом товари првенствено на подписанога и по том на вашу комисију и њену господу инђињеру, комисију, којој сте поверили проучавање понуде о зајму и распис стечаја за израду кеја, антропота и канализације вароши Београда.

Остављајући вашој комисији, да она, ако за пунжно нађе, каже коју реч у своју одбрану, остајајући непријестасним судијама, да они, у овом делу ваше комисије потраже све оно што је не патриотско, несрпско, нестручњачко, као и оно, што је умесно, истинито, остварљиво и патри-

отски, те да и они свој суд о томе донесу, ја вас молим господо одборници, да ми, као председнику општине и председнику те ваше комисије, дозволите, да пред ваш суд изнесем разлоге који су ме руководили у тој ствари, молећи вас, да их одбаците ако их за неумесне нађете а да их вашим вотумом утврдите, ако нађете, да сам у овој целије радњи умесно поступио. Али пре тога, дозволите ми да одбијем нападе, који су управљени на целу вашу комисију а поглавито на мене лично.

Резолуцијом се замера општинском суду:

1., што пре извршења великих радова није јавном утакмицом дато српским инђињерима прилике, да својим радом притечу у помоћ својој отаџбини.

На ту оптужбу г. г. одборници имам да одговорим ово:

Општина је у своје време, у 1890. ој години, на основу рада једне саје комисије, дала без конкурса једновремено израду плана за канализацију г. г. Оскару Смрекеру из Манхајма и Хобрехту из Берлина. На основу ова два плана дато је грађевине одељењу коме је тада био управник садањи потпредседник инђињерског удружења г. Селесковић, да изради детаљан пројекат. Па и ако је грађевинско одељење имало сасвим одрешене руке да овај план изради по своме нахођењу, да на њему примени све знање свога стручнога управника и инђињера или да узме у помоћ још кога од српских инђињера, и ако је имало времена око две године, опет је и овај посао, израда детаљног плана за канализацију, на основу она два генерална, сигурно у интересу подизања „светлог имена српских инђињера“ дат у израду само једном лицу и то странцу Марешу, да га изради он, поред толиких стручних инђињера а нарочито поред „стручног“ управника грађевине одељења, при чему му је још стављено неограничено на вољу, да се пешта по Европи где хоће и колико оче и да се о српском трошку учи.

Из овог ћете г. г. одборници увидеји да су српски инђињери, а нарочито садањи њени преставници, којима је сасвим неограничено била стављена на расположење израда плана за канализацију, имали дољно и прилике и времена да своје стручно знање покажу, светло име српских инђињера подигну и својој отаџбини помогну.

Зашто то они нису учинили као и зашто први планови нису дати у израду конкурсом то ће ваљда знати тадањи управник грађевинског одељења а садањи потпредседник инђињерског удружења и главни покретач ове резолуције. Садањем се представништву општине дакле не може пребачити да није дало прилике српским инђињерима да своје знање покажу. Они су прилике и времена имали сувише. Овом приликом морам да поменем и једну жалосну истину, да грађевинско одељење није могло позвати експертима да даде никакве тачне податке; чак ни коту највише воде нису имали, но се морало ићи у Земун и тамо сазнати.

Ову замерку најмање имају права да чине садањи преставници инђињер. удру-

жења и с тога, што су они, као чланови комисије за водовод, навели пре неколико година општину, да израду пројекта и руковање грађењем водовода уступи испод рuke, без конкурса, једном странцу Оскару Смрекеру из Манхајма. Па не само то је и после свршетка водовода задржат једну годину дана да уреди експлатацију и да руководи годину дана, па да све готово и уређено преда надзорној комисији, односно новопостављеној управи водовода. Где је тада било инђињерско удружење да против тога дигне свој глас и узме у заштиту „светло име српских инђињера“, које његови садањи преставници тако спекулативно експлоатишу. Тада су као преставници срп. инђињевства били ови исти садањи а они су, као чланови водоводне комисије, и предложили општини да израду пројекта и руковање грађењем уступи Смрекеру без конкурса. Тада то није шкодило „светлом образу српских инђињера“, чији су они тада преставници били!

Српски инђињери грађевине одељења, којима је старешина био садањи потпредседник инђињерског удружења, нису знали ни цеви да положу по нивелети и регулацији већ су у улици Кнез Милошевој после утврђене нивелете цеви и хидранте тако међали да су се после морали мењати, па су с тога и саму нивелету самовољно мењали без знања и одобрења и суда и одбора и грађевинског савета.

На тачку 2-гу резолуције, да је суд онаквим расписивањем стечаја навалице ишао на руку некој групи са којом је већ раније преговор вођен и уговорено и грађење и финансирање, те се стечај само pro forma расписује, или да општина није на чисто са обимом израде пројекта нити са важношћу објекта који се у израду дају, имам до одговорим ово:

Рок у стечају остављен за израду пла нова довољан је за спремне и вредне инђињере, који су вични онаквим радовима и не уче се тек њима, јер се овде планови не раде сасвим изнова, него се већ постојећи планови имају да у неколико прераде и допуне и то по познатим и датим упутствима. Кратким роком хтело се да се планови што пре добију, како би се преко зиме могли прегледати и припреме за рад учинити, те да се на пролеће са самим радом отпочне. Кад би овај рок кратак био, он би био подједнако кратак како за српске тако и за стране инђињере и предузимаче. Наши су стручњаци још у томе бољем положају за конкуришење, што су им све прилике и сви податци много боље познати но странцима, те се могу одмах, без предходних студија прилика и услова и прикупљања података дати на посао израде пројекта. Нарочито садањи преставници инђињерског удружења морају имати све податке до најмањих ситница, јер су они били у свима могућим комисијама по овој ствари, руководили су предходним радовима при прикупљању података за канализацију и под њиним „надзором“ и „упутствима“ Мареш је израдио плад који служи за основу кон-

курса. Са свим је дакле оправдано очекивати да они треба да су у стању да пројект израде пре него ма ко други. Према томе отпада замерка да суд није схватио обим изrade пројекта; а да не само нема места замерци да суд није на чисто ни са важношћу објекта пројекта, већ да је суд ту важност боље схватио но и сами представници инжињерског удружења види се по томе, што суд није смео да се поуздано ослони на сам пројекат Мареша, као што је то чинио бивши управник грађ. оделења а садањи потпредсед. инжињер. удружења, већ је призвао и светске стручњаке да овоме даду своје мишљење и суд. Најзад подметање да је овим стечајем суд ишао навалице на руку некој групи, са којом је преговор већ раније вођен и уговорено и грађење и финансирање, те се стечај само pro forma расписује, одбијам као недостојно, и сажаљевам што се таква једна корпорација дала на то завести личним нерасположењем њених представника садањих спрам суда а нарочито спрам потписаног.

На тачку 3-ју резолуције, којом се замера суду, што обилази грађевински савет, дајући у стечај планове, који нису од њега одобрени, одговор је овај:

И овде је инжињерско удружење за- ведено те олако и без размишљања осудило суд општински, не дајући себи чак ни то- лико труда, да кога запита, кад већ само није могло да закључи, шта суд мисли радити са плановима, који би се конкур- сом за најбоље огласили. Сасвим је по- мљиво да суд није могао износити грађевинском савету на оцену оно што тек има да се изradi. И кад инжињерско удружење то не зна, онда му суд ставља до знања да ће се они пројекти, који се кон- курсом као најбољи огласе, изнети грађевинском савету на оцену и одобрење. Суд врло добро зна, да је грађевински савет највиши и обвезни саветник за општину и при много мањим пословима грађевин- ским, те му се у свакој прилици и обра- ћао, па ће се и за ове послове, кад се до- бију планови, њему обратити за оцену и одобрење. Суд ни сам не ће да узима на себе одговорност за техничку ваљаност пројекта, већ она пада на грађевински савет као на стручно и меродавно тело; с тога ће оне планове, које одређене техничке судије прогласе за најбоље, у своје време поднети грађевинском савету на од- обрење, као својој највишој надзорној техничкој инстанцији, и зато не ће тражити савета од инжињерског удружења, које се непромишљено и сасвим непозвано меша у ствари, које спадају чисто у делокруг надзорне власти.

На тачку 4-ту резолуције, којом се окривљује суд, што хоће својевољним натурирањем не- ких „признатих стручњака“, да тражи доказа да је конкурент радио сличне послове или од исте важности, и спајањем финансирања са радовима, да пресече пут српским предузимачима на сте- чају, имам да кажем следеће:

Суду може служити само за похвалу што поред осталих гаранција од стране преду- зимача тражи још и ту гаранцију, да је он радио сличне послове и од сличне важности. Тај захтев иде само у прилог ва- љаности израђеног посла. Суд је мислио и мисли, да општина није позвата да отвара практичне школе за српске инжињере и предузимаче, и да гледа, како се они на њима, на штету њену уче. Општина хоће да плати и да добије посао солидан, тра- јан и што јевтинији. А да и наши преду- зимачи могу тако велике послове предузи- мати, да су предузимали и да није за њих искључена могућност конкурисања, имамо доказа у грађењу моста на Морави, Ибар- ског пута, жељезничка пруга Крагујевац Лапово и т. д. Овди се само искључују почетници, који би се на туј рачун опробати хтели и људи, који нити имају свог капитала нити су кадри да га за свој рад створе. А таквим предузимачима и инжињерима и није места на овако озбиљном послу.

Што се тиче кривљења суда да он везивањем финансирања за радове испо- лjuje jасно намеру да српским предузима- чима пресече пут конкурисања и тиме иде против интереса многих грађана и саме општине, оно је сасвим неумесно и непро- мишљено изречено и ту се инжињерско удружење дало завести личним нераспо- ложењем њених садањих представника а нарочито његовог потпредседника г. Селесковића спрам суда, јер је добро познато г. Селесковићу као бившем шефу грађевинског оделења: да је општина тражила чист зајам свуда, али да га није никде могла наћи и да јој, при тим приликама ништа друго није остало но да затражи зајам са радовима. А тиме ће се добити и повољније понуде, јер ће конкуренти бити задовољни и са мањом добити на самом зајму, пошто ће имати добити и од самога извршења радова.

Међутим везивање финансирања за ра- дове ни мало не смета нашим стручњацима да своје знање на радовима општинским покажу, ни српским капиталистима да свој новац у те радове уложе. И инжињерско удружење, ако је спремно за такве радове, ако има у себи стручњаке, који су подо- бне радове већ радили и ако га срце вуче, да се патриотским делом одужи општини српске престонице и истисне несавесне странце из конкурса, нека ступи у спо- разум са српским капиталистима, са Народном и другим нашим Банкама и нека образује групу способну да ту ствар и финансијски и технички у дело приведе, и онда ће му цео свет, па и ја, казати хвала и њему и његовом г. подпредседнику.

На тачку 5-ту резолуције, како општина пре- стонице чини очигледну неправду светлом имену српскога инжињерства тиме, што целоме стечају даје основицу узету и у једном извештају тро- јице странаца, где се прећутно, дакле као ори- џиналне, износи мисли, које су већ раније из- несене у једном извештају српских инжињера, упућеном одбору београдске општине још у 1892 години — имам да кажем ово:

Општина београдска није нанела ни најмање љаге светлом имену српског инжи- њерства тиме, што је израђене планове од г. Мареша, повргла оцени стручњака бо- љих но што је г. Мареш. Јер признаће ми сигурно и сам подпредседник инжињерског удружења, а и г. Мареш не ће се на мене најутити ако рекнем да су у техничком свету мало друкчије познати г. г. Линдлеј и Чоке од г. Мареша, и да је се општина обраћајући се на њих, обратила на сваки начин на људе од њега позваније у тим предметима. И ако би се тим поступ- ком баш и бацило љаге на чије светло име, то би се пре могло узети да се та љага баца на г. Мареша и аустријско инжи- њерство а никако на српско, али сам ја уверен, да и сам г. Мареш не налази у томе никаква греха, а најмање би га могла наћи осетљива и деликатна српска душа подпредседника инжињерског удружења.

Овом се тачком још замера нешто оп- штини, што није сасвим разумљиво; али изгледа као да се хтело казати да су позвати експерти у своме извештају до- нели као своје ориџинално мишљење оно, што су наши стручњаци у своме извеш- тају од 1892 године изложили, да су дакле мисли од ових укради. На ово господо од- борници мислим да није нужно ни једне речи да трошим. Тврдити да Чоке и Лин- длеј немају свога мишљења већ присвајају мисли једног Селесковића, и под: то је и држко и смешно.

Ово је још држко и смешније кад се зна, да ти експерти не знају српског језика те нису могли за шест седам дана, ко- лико се овде бавили, на њима непознатом језику проучити извештаје, што су о ово- ме предмету учињени и укради добре идеје писаца тих извештаја. Тим мање су то могли учинити, кад ни један од оне господе, што се туже, да су им идеје украћене, не само да се с експертима није дружио, него их је шта више избегавао.

Исприв све тачке оптужбе резолуције инжињерског удружења, молим вас госпо- до да се дотакнем и самог спроводног ак- та, којим се суд за исте и за још друге кривице вама тужи.

Кредитно писмо једне од признатих свецких банака, за које се у спроводном писму суду замера, не искључује, гарантова- ње наше народне банке или друге које од на- ших банака, чије гарантовање наша на- родна банка као вредеће прима.

Што је пак у огласу стечаја казано „једна од признатих светских банака“ то се може само односити и односи се на странце, јер се је тиме хтело, да наро- дна банка прими као новчану залогу кре- дитно писмо такве једне банке, и она не- може примити кредитно писмо једне од не- познатих и не признатих светских банчица, за које не зна можда и да постоје. —

То су, господо одборници, одговори на оптужбе које вама а противу општинског суда, подноси инжињерско удружење. Али

Год. XIII.

WWW.UNILIB.RS
пред то што завршим и пре то што ви до-
несете вашу оцену по овоме предмету, још
мало пажње те да изнесем пред вас раз-
логе, који су руководили суд и вашу ко-
мисију, да потражи мишење код страних
познатих стручњака, и да се њиховим зна-
њем и саветима руководи све до свршетка
радова:

1. Инжињерско удружење лепо говори
о светлом имени српских инжињера, о спре-
ми, способности, пожртвовању и патрио-
тизму њиховом. Ја сам господо готов да
то све верујем код свих српских ин-
жињера, само на жалост морам да при-
метим да та изврсна својства српских ин-
жињера нису стављана на пробу од
стране општине, баш онда, када је да-
нашни подпредседник инжињерског удру-
жења г. Тодор Селесковић имао великог
и скоро пресудног утицаја на општинске
техничке послове. Ево примера: комисија
предлаже, општински одбор усваја, да се
израда планова канализације повери дво-
ници стручњака, и налази два странца: г. г.
Оскара Смрекера из Манхатна и Ј. Хо-
брехта из Берлина, да те планове израде.
Та господа поднесу општини два плана
разно схваћена; друга комисија из та два
плана изводи принципе за трећи комби-
новани, суд их усваја и поверава израду
тога комбинованог плана г. Марешу из
Граца.

Комисија налази да те планове треба
да изради грађевинско одељење и зато му
се дају потребни инжињери и вотира ну-
жна сумма.

А г. Т. Селесковић тадањи шеф грађе-
винског одељења, у метода ангажује српске
инжињере, да они овом приликом укажу
услуге својој отаџбини и докажу странци-
ма да и српски инжињери могу много што
шта урадити, — он у место свега тога
ангажује за израду планова за канализа-
цију поменутога господ. Мареша по свој
прилици за то „да не понизи света образ
и добру спрему српских инжињера“.

По савету г. Селесковића општина је
допустила г. Марешу да те планове ради
изван Србије, и они не би никад били ни
готови, да нисам ја навалио да се они сврше
и против воље г. Селесковића дозвао Ма-
реша из Граца да их овде изради.

Од 1892. године па до марта 1895.
године г. Мареш је развлачио израду ових
планова са подпуним знањем г. Селеско-
вића. Ја чак могу и признати да је г. Се-
лесковић виртуоз у грађењу планова за ка-
нализацију али се морам чудити како је
могао допустити да овај странац на штету
светлог образа његовог и на штету касе
општинске овако дugo прима по 500 дин.
месечно, кад је комисија по Селесковиће-
вом предлогу оставила рок за израду тих
планова не више од шест месеци.

2. Још је једном приликом г. Селеско-
вић доказао своју највећу антипацију према
српским инжињерима. То је било онда

кад је саветовао и успео да се израда
планова са кеј повери истом томе г. Маре-
шу. И онда је он био шеф грађевинског
одељења, па што није сам узео то да ради
или што није дао једноме од оних у чије
име сада говори?

Жалостан је то карактер кад говори
према приликама, из ината заклањајући се
за патриотизам и светло име српских ин-
жињера.

3. Само извршење водовода даје довољ-
но разлога суду општинском да се не ослања
искључиво на знање српских инжињера
у још тежим радовима него што је водо-
вод, — канализацији и кеју.

Из стручног извештаја од 31. Децем-
бра 1894. год. видели сте господо одборници
да су данашњи представници српског ин-
жињерства на крају 1890. год. у очи по-
писа људства саветовали да се водовод
гради за 40000 становника, колико је Бе-
оград имао још 1880 год., у место да су та-
чије податке прибрали и да су тражили
пројект водовода за још толико становника.

Само се по стручним појмовима господ.
Селесковића гради тако монументална ус-
танова као што је водовод за онолико ста-
новника колико је мислио да онога мо-
мента има. Међу тим широкултивни странци
на штету светлог имени српских инжињера
граде водовод за популацију која ће после
20—30. година нарасти.

Странац О. Смрекер према овом „сруч-
ном“ савету израдио је планове за водовод,
И општина уздајући се у знања најслав-
нијих српских инжињера поверила над-
зор над извршењем тих водоводних плано-
ва г. Селесковићу и др. Па ни то нису умели
без погрешке да изведу. Нити је димензија
главне цеви онолико колико треба за же-
љену количину воде; нити је снага машине
колико је Смрекер мислио, нити су цеви
у вароши положене према утврђеној ни-
велети у дубини која је потребна. И г.
Селесковић има образа да пребацује оп-
штини што у важним пословима тражи
стручно знање а не ослања се на његову
надувену сујету.

Ово говорим на основу поменутога из-
вештаја који је штампан свакоме од њих
у руке предат још пре неколико месеци и
чију садржину ни један од њих није ни
покушао да обори, сем што је г. Селеско-
вић, сигурно са увређеног поноса, у једном
низу новинарских чланака хвалио се, да му
у стручности и савесности нема такмача
и да је сваки несавестан и злобан који
његов и његових комилитона рад критикује.

4. Има још један доказ, да г. Селеско-
вић као општински инжињер није ис-
кусан у грађењу кеја.

Тај је доказ сам кеј на Дунаву. Гра-
ђење кеја предпоставља код пројектанта
знање највише воде која је до тад била
јер кеј се гради између осталог и за то да
се може обали приступити и онда кад је
највећа вода; Међу тим Дунавски кеј не
само да је прошле године био поплављен

него је прошлог пролећа била вода над
њим за читав метар, ма да је стање воде ове
године било незнано веће него што је оно
у 1888. год. било. Види се дакле да г.
Селесковић није знао највише стање воде
до овога пролећа, кога незнано је последица,
велика штета по општину, јер је кеј скоро
склон паду.

Можда је ову грађевину г. Селесковић
показао уваженом скупу инжињерском као
доказ своје стручности кад је скуп онако
одушевљено примио пуно за готово што му
је г. Селесковић против општине испричао?!

Истиниту белешку стања воде за про-
шлих 10. година добила је општина на
жалост од Земунаца, јер је узалуд тражила
од општинских инжињера.

Још би се много могло говорити о стру-
чности садањих представника инжињерског
удружења али нисам рад да вас морим
оваком непријатном ствари.

Но не могу пропустити а да не кажем
ко су и шта су Чоке и Линдлеј, које г.
Селесковић назива самозваним стручњ-
ацима.

Г. Чокеј је техничар, професор на по-
литехници у Цириху, искључиво се бави
грађењем кејова, исте је градио по тали-
јанским и португалским пристаништима
морским и речним и у пркос његове само-
зване стручности ни један се није срушио
нити је поплављен.

Г. Линдлеј, инжињер је, и стручњак у
канализацији и то такав, да му је руски
Цар „на поруку светлог образа руских
инжињера“ поверио каналисање Варшаве
и Тифлиса.

Па ваљда и ми можемо веровати Лин-
dleју кад инжињери руске Империје мо-
гу трети таку поруку за љубав његовог
знања и искуства.

Моје је мишљење да је инжињерско
удружење овакав одговор заслужило; а на-
вами је господо одборници да и једно и дру-
го хладно оцените и свој праведан суд дате

Председник општине:
Мијаило М. Богићевић

Одбор је општински у седници својој
од 13. Јула 1895. год. решио:

да се преко ове резолуције и спровод-
ног акта инжињерског удружења пређе
с презрењем на дневни ред, одобравши у
свemu извештај председника општине.

Да се ово решење заједно са извешта-
јем председника достави инжињерском удру-
жењу као одговор на његову резолуцију
и спроводни акт и да се све троје штампа
у општинским новинама.

ИЗВЕШТАЈ

комисије одређене за преглед и оцену пројеката
о фондовима при општини београдској.

Комисија наименована решењем суда
општине града Београда 6. Фебруара т. г.
АБр. 751. да проучи и оцени поднесене
јој најпре: о болничком фонду, о

Сиротињском фонду, о фонду за пострадале београдске трговце и занатлије, о пензионом фонду чиновника и осталих службеника општине београдске, и о заводу општинском за давање новаца на залоге, свршила је свој посао и част јој је поднети свој извештај.

I.

О болничком фонду

Установи овога фонда циљ је: да подигне и правилно обржава четири болнице општинске, и то једну општу болницу, једну болницу за дифтерију, једну болницу за заразне болести у опште, и једну сталну колеричну болницу.

Новчана средства из којих се одмах у почетку има засновати овај фонд ова су:

1, 23.962·55 динара, што је пок. Димитрије Црнобарац завештао на грађење сиротинске болнице.

2, 1000 динара, што је поклонио г. Мијаило Павловић, трг. на циљ подизања дифтеричне болнице.

3, 400 дин. у злату, што је г. Ларенотије од Ферари поклонио на исту цељ.

4, 2000 дин. што општина београдска даје овоме фонду сваке године као помоћ, но коју би партију општина требала да повећа, по мишљењу комисије од 5 до 15 хиљада динара.

5, Дохотци од такса за концерте и забаве, што општина наплаћује у корист своје касе.

6, Приход од посредничког бироа, који општина београдска намерава узети у своје руке.

7, Добровољни прилози добрих и племенитих људи, и

8, Интерес на капитал фондовни.

Новце под бројевима: 1 2 и 3, имала би општина, сагласно правилима овога фонда, да поврати истом у року од 2 године дана у постепеним отплатама, заједно са интересима 5% годишње, од дана када су дати на приплод до повраћања фонду.

Фондом овим руковао би одбор од 10, чланова, који су према правилима наименованы по њиховим положајима и који остају као чланови фондовног одбора, све док су на дотичном положају, а остали чланови, који су изборни, бирају се на две године, од стране одбора општинског.

Новац би био на приплоду под контролом овога одбора, у општинском заводу за давање новца на залоге, са интересном стом 5% годишње, а имао би да расте све дотле, док достигне суму од 1.500.000 динара.

Овом сумом могла би се по мишљењу комисије, подмирити потреба за 60 кревета у дифтеричној болници и 40 кревета у колеричној болници, а остали суфицит имао би, према приликама, да се употреби на обржавање болнице за заразне болести и њене потребе, као и потребе осталих болница.

Кад фонд болнички достигне суму од $\frac{1}{2}$ милијун динара, онда ће одбор општин-

ски изабрати управу болничку, која ће се старати о свему што треба предузети и урадити у погледу потреба болничких, а фондовни одбор стављаће овој болничкој управи потребне суме, како за подизање болница, тако и за остале потребе.

Тада ће се из општинског буџета брзати све оне партије, које су дотле биле предвиђане, за потребе око болница и т. д. и које по садањем пројекту буџетском износу преко 130.000 дин. а остаће само једна која је и сада предвиђена, као стална помоћ овоме фонду и која износи 2.000 динара.

Што се руковања и управљања фондом готовином тиче, правила у чл. 9. предвиђају, како руковање и управу, тако и контролу, коју врши једна комисија, а коју одбор општински бира из своје средине на две године дана, да сваке године прегледа рачуне овога фонда и о томе подноси извештадј општ. одбору.

Што се остале административне радње тиче, остављена је могућност одбору овога фонда, да све одношаје, како у кругу чисто свога рада, тако и у односу према одбору општинском а и болничкој управи, регулише нарочитим правилима у духу ове уредбе, но која ће правила, вазда одбор општински прегледати и одобравати.

Решавање одбора овога фонда бива већином гласова, а прије подели ових, сматра се да је већина на оној страни, где је глаш председавајућег.

II.

О сиротињском фонду

Задатак је овоме фонду, да умножавањем основних сума новаца, које ћемо одмах набрајати, подигне и правилно обржава дом за сиротињу општине Београдске и да га изведе на онај ступањ, на који је данашња наука и морал подобне заводе извела. Поред овога задатка фонд сиротињсти ставља у задатак свој још и то: да ову установу обезбеди од тренутних расположења и могућег буџетског колебања, и тиме да поштеди општински буџет од терета, који редовно из године у годину расту.

Заснивање овога фонда започиње се са:

1. Завештањем непознатог завештаоца на ову цељ, у суми 3649.99 дин.

2. Поклоном г. Милутине Марковића, адв. овд. у суми 666 дин.

3. Поклоном Ларенотија од Ферари у суми од 556·65 дин.

4. Редовним годишњим прилогом општинским од 2000 динара, за коју суму комисија мисли да би је требало увећати, као и ону код фонда болничког.

5. Приходима од казни за кријулачарење.

6. Уштедама општ. по буџетским партијама на издржавање сиротиње.

7. Завештањима племенитих људи.

8. Дохотцима од забаве, које би општина приређивала у корист овога фонда.

9. Прилозима, које добри људи дају о великим празницима.

10 Прилозима из сиротињске кутије, и 11, интересима на капитал фондовни. Све ове новце имала би општина да поврати фонду за 2 год. дана у цоступним отплатама.

Управа овога фонда, која се комбинује из:

1. Председника општине.
2. Шефа санитет одељења општинског.
3. Општинског благајника,
4. Четири одборника општ. и
5. Четири грађанина; имала би за датак да администрира основним капиталом и да га увећава до суме од 800.000 динара.

Тада би се имало приступити грађењу сиротињског дома и избору сиротињског одбора, — а из општ. буџета избрисати све позиције које иду на издржавање сиротиње београдске, осем оне редовне од 2.000 динара, за коју је комисија имала част пожелети да се увећа.

Сва остале администрација овога фонда, као и давање новца фондовног и контролисање растења истог, са свим је слична са болничким фондом, па зато је овде и не саопштавамо, пошто би то било самонавлање управљања једним или другим фондом.

III.

О фонду за пострадале београдске трговце и занатлије.

Фонд овај заснива општина,

1. Из суме од 2.000 динара коју је пок. Абрахам Леон Коен трг. из Беча за вештао општ. Београдској на ову цељ.

2. Добровољним поклонима, легатима и завештањима добрих и племенитих људи.

3. Прилозима и поклонима еснафа и осталих трговачких и занатлијских корпорација.

4. Дохотцима од забава, које би општина приређивала на ову цељ, и

5. Интереси на капитал фондовни.

Цељ је овога, да кад какав трговац или занатлија пропадне са својим имањем и постане сиромах, да нема од чега да живи, — издржи таковога са његовом породицом.

Издржавање ово почело би тек онда када овај нарасте до 1.000.000 динара.

Ма да би се имао да подигне један дом у коме-би се инокосни трговци и занатлије, који су прешли 50-ту годину неговали и чували до kraja свога живота; а од оне друге суме давао би се интерес, фамилијарним трговцима и занатлијама, који не би хтели ући у овај дом, већ остају да живе код својих фамилија.

Управа која би се старала да увећа овај основни капитал и прибира и чува нови, комбинује се из:

1. Председника општине,
2. Једног члана одбора.
3. Једног члана управе трговачког удружења.

слична је са оним администрацијама напред побројаних фондова, па је с тога комисија овде и не помиње.

Подносећи уредбе о напред реченим фондовима, које је комисија према своме нахођењу проучила и што је нашла за нужно поправила, или додала као и уредбу о овоме заводу, проучену; комисија има част умолнити суд општине града Београда да што пре изнесе општинском одбору под 5 срећених уредаба на одобрење и остварење, ових, тако хуманих предузећа.

Председник комисије
Н. Х. Тома

Известилац-референт
Ј. Јелисавчић

чланови:

Дим. Гавриловић
Зах. К. З. Поповић,
Стеван Д. Поповић,
Спасо Х Ристић-Шокорац,

У првом броју ових новина штампаће се уредбе ових фондова.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У времену од 19. Јула до 26. Јула 1895. год. допутовало 658, отпуштов 543, Од којих су:

а.) Пола: муш. 599, жен. 59, св. 658.
б.) Вероисповести: православне 572, не-православне 74, мојсијевске 2, мухамеданске 10, свега 658.
в.) Постојбина: Србија 474, А.-Угарска 105, Босна и Херцеговина 5, Црна Гора 8, Турска 21, Грчка 4, Бугарска 21, Румунија 2, Русија, 2 Германија 10, Француска 3, Итал. 3, остала државе — ван Европе —
г.) Занимање путника: Тежаци и економи 36, Занатлије 49, Трговци 253, индустријалци 9, шпекуланти и предузим. 4, Гостионичари 13, Интелоген. и војска 168, ђаци 25, раденици и помоћници 6, Пиљари и бозаџ. 1, најамнич. и слуга 48.

Из статистичног одељења суда општине вар. Београда 26. Јуна 1895. г.

ОГЛАСИ

Према решењу суда београдске општине од 25. овог месеца А Но. 4395. економно одељење истог суда, држаће јавну усмену лизитацију за набавку зоби и мекиња а за исхрану стоке возова општинских за рачунску 1896. год. и то:

На дан 9. Августа ове год. од 3—5 сати по подне, за набавку 15.120 кгр. мекиња.

Кауција се полаже 300 дин.

На дан 12. Августа од 3—5 сати по подне, за набавку 63.360 кгр. јечма и овса.

Кауција се полаже 600 дин.

Лизитација ће се вршити у канцеларији економног одељења.

Остале погодбе могу се видети сваког радног дана а и на сам дан лизитације.

Ко жели примити се ових набавка, нека означених дана дође на лизитацију.

АБр. 4395, Од суда општине града Београда, 26. Јула 1895. год. у Београду.

Према решењу суда општине Београдске АБр. 4582. од данашњег, — економно одељење истог суда, држаће и трећу лизитацију на дан

11-ог Августа ове год. од 3—5 сати по подне за издавање под закуп права употребе одпадака од ћубрета које се износи из вароши.

Кауција се полаже 80 дин.

Остале погодбе могу се видети сваког дана.

Ко жели поменуто право узети под закуп, нека одређеног дана дође и лицитира.

АБр. 4582, — Од суда општине града Београда, 26. Јула 1895. год. у Београду.

Суд општине града Београда држаће оферту лицитацију за набавку **766 метара хвати дрва** за загревање канцеларија судских основних школа и осталих одељења.

Дрва могу бити само: букова, грабова, млада церове и млада јасенова, да нису водоплавна, трула и чворновата.

Офертте треба поднети до 11 сати пре подне 10. Августа ове год., а у 12 сати истог дана, оферти ће се отворити у присуству одређене комисије и понуђача.

Сваки оферат треба да је снабдевен прописном таксоном марком, у противном сматраће се као да није ни поднесен.

Уз оферте који се имају предавати председавајућем судији поменутог дана треба приложити још и 1800 дин. на име кауције у готову или српско-државним папирима од вредности, јер се без кауције неће ни један примити.

Остале погодбе могу се сваког радног дана пре и после подне видети у канцеларији економног одељења овог суда.

Ко жели примити се ове набавке нека означених дана поднесе оферат за набавку.

После напред реченог времена неће се примити никакнадне понуде.

АБр. 4342. Од суда општине града Београда 24. Јула 1895. год. у Београду.

ОБЈАВА

Пошто се лицитација за грађење болнице за дечије болести није могла држати 24. о. м. она ће се обавити 3-ег Августа ове године.

У исто ће се време држати и лицитација за грађење павиљона за инфекционе болести.

Лизитације су писмене. Кауција за прву износи 10.000 динара а за другу 5.000 дир. у готовом новцу или државним хартијама.

Понуде предају се у затвореном куверту и морају бити снабдевене са прописном таксоном марком.

Отварање понуда је тачно у 5 сати после подне.

Предрачунни планови и услови могу се видети у канцеларији грађ. одељења код „Лондона“.

Из грађевинског одељења суда општинског ГБр. 1008. 1. авг. 1895. у Београду.

ОБЈАВА

Суду општине београдске, потребно је за исхрану стоке својих возова за рачунску 1896. годину и то:

Сена, 128,160 кгр.

Сламе, 19.080

Набавку ове количине сена и сламе, вршиће одређена комисија куповином на овд. питајци: марвеном тргу: почев од данас, сваког дана од 8—10 сати пре подне.

Позивају се имаоци ове хране, да се у горе означеном времену јаве поменутој комисији, где ће и услове о набавци сазнати.

АБр. 4395 — Од суда општине града Београда, 25. Јула 1895. год. у Београду.

ОБЈАВА

Командант УП. пуковског округа ак том својим од 14. јуна тек. год. Бр. 5510. известио је суд општине Београдске да ће регрутна комисија вршити ове године регрутовање за ову општину 15. и 16. Августа, а 17. 18. 19. и 20. Августа тек. год. преглед свију неспособних обвезника.

На основу чл. 5 правила за регрутовање, регрутној комисији имају да престану:

Сви обвезници регрут;

Сви привремено неспособни од прошлих година, и сваки да понесе собом уверење о неспособности.

Неспособни задругари појединих регрутата, као и они, који су служили у сталном кадру по 2 године, па као такви дају права регруту на скраћени рок службе, и да понесу собом своју војничку исправу. Сви они обвезници, који се осећају да су one способни за војну службу, ако желе да се подвргну лекарском прегледу.

Овом приликом а на основу претписа Г. Министра војног од 3. Јануара тек. год. Ф њ. 8875. и команданта Дунавске Дивизије од 8. Маја тек. год. № 2738, имају се подврди поновном лекарском прегледу, сви неспособни обвезници од 21. до 50. године.

Према овоме, сваки онај који је макад оглашен за неспособног, а није старији од 50. год. дужан је престати на поновни лекарски преглед, у напред означене дане, и собом понети уверење о неспособности, па ће му се по извршеном прегледу, ако је неспособан издати ново уверење снабдевено са потписом председника и лекара регрутне комисије за ову годину.

По извршеном прегледу, а то је 20. Августа, неће се више нико подврди лекарском прегледу, већ сваки онај, који није прегледан, сматраће се, као да није хтео следовати позиву и са њим ће се даље по закону поступати. Исто тако и уверења, која не буду снабдевена са потписом горњих, неће се после 20. Августа сматрати као званичан докуменат.

Рад комисије почињаће тачно у 7. сати пре подне, у здању ово — општинског суда.

Од Суда Општине београдске 12. Јула 1895. године ОВБр. 1146. у Београду.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Изашла је из штампе књига:

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВ ТУРАКА У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЕОБАМА У ТУЂИНУ

од 1459—1814 год.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написали:

Р. АГАТОНОВИЋ и П. М. СПАСИЋ

Темат награђен I. видовданском наградом београдске општине.

ДЕО ПРВИ

(1459—1664.)

издање општине БЕОГРАДСКЕ

Цена 1. динар

Може се добити у суду општ. београдске